

Sygn. akt VII U 891/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Michalska

Protokolant: Marta Jachacy

po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 2018 r. w Warszawie

sprawy G. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek odwołania G. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 25 maja 2018 r. znak: (...)(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego G. R. przyjmuje kwoty miesięcznego wynagrodzenia w wysokości:

- 2990 (dwa tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt) zł w okresie od 1 lutego 1978r. do 30 listopada 1978r.;

- 2825 (dwa tysiące osiemset dwadzieścia pięć) zł w okresie od 1 grudnia 1978r. do 20 stycznia 1979r.

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt VII U 891/18

UZASADNIENIE

G. R. w dniu 6 lipca 2018 r. złożyła w Sądzie Okręgowym Warszawa – Praga w Warszawie za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odwołanie od decyzji z dnia 25 maja 2018 r., znak: (...)(...), wydanej w przedmiocie odmowy ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r.

W uzasadnieniu odwołania od decyzji ubezpieczona wskazała, że kapitał początkowy powinien być ustalony na nowo z uwzględnieniem wszystkich dostarczonych dokumentów. Odwołująca podniosła, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonując ustalania kapitału początkowego oraz podstawy wymiaru emerytury pominął okres jej zatrudnienia oraz kwoty faktycznie otrzymanych wynagrodzeń w latach 1977-1990 z tytułu wykonywania pracy na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W.. Za okres od dnia 18 sierpnia 1977 r. do dnia 14 lutego 1979 r. organ rentowy przyjął minimalne wynagrodzenie za pracę z uwagi na brak w zaświadczeniu o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp-7 informacji o liczbie przepracowanych godzin w ww. okresie czasu. Odwołująca podała, że przy wniosku o ponowne obliczenie emerytury z dnia 23 stycznia 2018 r. dołączyła umowy o pracę z dnia 18 sierpnia 1977 r., z dnia 1 września 1977 r. i z dnia 18 sierpnia 1978 r., zawierające informacje na temat obowiązujących ją w ww. zakładzie pracy stawek godzinowych i grup zaszeregowania. Ponadto przy kolejnym wniosku o przeliczenie świadczenia, załączyła kartę zasiłkową za lata

1978-1983 r. W ocenie odwołującej, Zakład Ubezpieczeń Społecznych całkowicie pominął fakt, że pomiędzy okresami pobierania zasiłków chorobowych, otrzymywała wynagrodzenie z tytułu świadczenia pracy, które było ukształtowane na poziomie wyższym, aniżeli minimalne wynagrodzenie za pracę. Ubezpieczona podkreśliła, że z tego okresu czasu nie zachowała się żadna dokumentacja osobowo-płacowa, albowiem zakład pracy zniszczył ją przed przekazaniem do archiwum, natomiast ona sama nie jest w posiadaniu adresów zamieszkania byłych współpracowników, których mogłaby powołać na świadków w niniejszej sprawie. W związku z powyższym organ rentowy powinien uwzględnić całą dokumentację pracowniczą załączoną do akt sprawy, w tym umowę o pracę oraz karty zasiłkowe, dotyczące okresu jej zatrudnienia w latach 1978-1983. Zdaniem odwołującej, konsekwencją powyższego będzie uznanie, że spełnia ona wszystkie warunki niezbędne do ponownego ustalenia kapitału początkowego, jak również do przeliczenia świadczenia emerytalnego (odwołanie z dnia 6 lipca 2018 r. k. 1-2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, że zaskarżoną decyzją z dnia 25 maja 2018 r., znak: (...) (...), odmówił ubezpieczonej G. R. prawa do ponownego ustalenia wartości kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. z uwagi na brak przedłożenia dokumentów, które powodowałyby zmianę wartość kapitału początkowego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych podkreślił, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr: 237, poz. 1142) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Ponadto § 27 rozporządzenia stanowi, że dowody z dokumentów, pisemne zeznania świadków oraz pisemne oświadczenia zainteresowanego powinny być dołączone do wniosku w oryginale. Organ rentowy zaznaczył, że na potwierdzenie faktu zatrudnienia i osiągniętych wynagrodzeń w okresie od dnia 18 sierpnia 1977 r. do dnia 8 lipca 1990 r. w (...) ubezpieczona przedłożyła świadectwo pracy oraz zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu. Na załączonym druku ZUS Rp-7 znajduje się informacja, że wynagrodzenie od dnia 18 sierpnia 1977 r. do 14 lutego 1979 r. wypłacono w złotych jednak w aktach osobowych brak jest informacji o liczbie przepracowanych godzin. Następnie ubezpieczona przy wniosku o ponowne obliczenie emerytury z dnia 23 stycznia 2018 r. załączyła m.in. umowy o pracę z dnia 18 sierpnia 1977 r., z dnia 1 września 1977 r. i z dnia 18 sierpnia 1978 r. z wpisaną stawką godzinową i grupą zaszeregowania. Jednocześnie przy kolejnym wniosku o ponowne przeliczenie świadczenia ubezpieczona załączyła kartę zasiłkową za lata 1978-1983. Organ rentowy nadmienił, że w przypadku gdy wynagrodzenie określone jest stawką godzinową możliwe jest ustalenie wynagrodzenia tylko wówczas, jeżeli zachowały się dane dotyczące liczby godzin, jakie pracownik faktycznie przepracował w danym okresie zatrudnienia na określonym stanowisku. W związku z powyższym, organ rentowy decyzją o ponownym ustaleniu kapitału początkowego z dnia 27 marca 2018 r. przyjął do podstawy wymiaru kapitału początkowego w okresie od dnia 18 sierpnia 1977 r. do dnia 14 lutego 1979 r. kwoty wykazanych zasiłków oraz kwoty minimalnych wynagrodzeń pracowników, zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie bowiem z ww. przepisem, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Wskazując na powyższe okoliczności, organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do ponownego przeliczenia kapitału początkowego stwierdzając, że zaskarżona decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (odpowiedź na odwołanie z dnia 30 lipca 2018 r. k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

G. R., urodzona w dniu (...), w okresie od dnia 18 sierpnia 1977 r. do dnia 8 lipca 1990 r. była zatrudniona w (...) z siedzibą w W. na następujących stanowiskach pracy: pakowacza, magazyniera, kierownika magazynu oraz starszego kasjera. W okresie od dnia 18 sierpnia 1977 r. do dnia 30 czerwca 1984 r. ubezpieczona świadczyła pracę

w wymiarze pełnego etatu, natomiast w okresie od dnia 1 lipca 1984 r. do dnia 8 lipca 1990 r. świadczyła pracę w wymiarze 7/8 etatu. W początkowym okresie zatrudnienia w ww. zakładzie pracy na stanowisku pakowacza, wynagrodzenie ubezpieczonej było ustalone według określonej stawki godzinowej. Na tym stanowisku pracy, ubezpieczoną obowiązywał 8-godzinny czas pracy plus 6 godzin pracy w każdą sobotę. W tym okresie czasu wszystkie soboty były pracujące. Do zadań ubezpieczonej na stanowisku pakowacza, obok standardowych czynności związanych z pakowaniem lub opakowywaniem określonego rodzaju wyrobów, należało także wystawianie faktur przyjęcia i wydania towaru. W związku z powyższym, z uwagi na dużą ilość zadań do wykonania, zdarzały się sytuacje, że ubezpieczona zostawała w pracy 15-30 minut dłużej, jednak czas ten nie był dodatkowo wliczany do obowiązującej jej stawki godzinowej, która wynosiła 13,00 zł za godzinę pracy plus 15% stałej premii otrzymywanej raz w miesiącu. Wynagrodzenie ubezpieczonej było określone według 6 kategorii zaszczerowania. W tym czasie, zdarzało się także, że ubezpieczona otrzymywała zmienne składniki wynagrodzenia w postaci dodatków uznaniowych w wysokości do 300,00 zł miesięcznie. Z powyższego okresu zatrudnienia ubezpieczonej w (...) w W. nie zachowała się dokumentacja płacowa oraz pełna dokumentacja osobowo-pracownicza, zawierająca stosowne informacje o warunkach zatrudnienia, w tym m.in. o liczbie przepracowanych godzin w danym miesiącu kalendarzowym oraz o obowiązującym w ww. zakładzie pracy systemie wynagradzania pracowników (zeznania odwołującej k. 23-24 a.s., świadectwo pracy z dnia 20 września 1996 r. k. 13-14, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 15 kwietnia 2015 r. k. 15-16, tom I a.r., umowa o pracę z dnia 1 września 1977 r. k. 39, umowa o pracę z dnia 18 sierpnia 1978 r. k. 41, tom II a.r.).

Z tytułu zatrudnienia w (...) w W. w okresie od dnia 18 sierpnia 1977 r. do dnia 8 lipca 1990 r., ubezpieczona pobrała następujące kwoty wynagrodzeń: za 1979 r. – 39.427,00 zł, za 1980 r. – 61.542,00 zł, za 1981 r. – 87.697,00 zł, za 1982 r. – 142.892,00 zł, za 1983 r. – 137.324,00 zł, za 1984 r. – 69.835,00 zł, za 1985 r. – 159.992,00 zł, za 1986 r. – 46.141,00 zł, za 1989 r. – 1.517.288,00 zł i za 1990 r. – 809.730,00 zł. W miesiącach od lutego do listopada 1978 r. wynagrodzenie miesięczne ubezpieczonej wynosiło 2.990,00 zł, natomiast w miesiącach od grudnia 1978 r. do stycznia 1979 r. wynagrodzenie miesięczne ubezpieczonej z uwagi na większą liczbę dni wolnych od pracy wynosiło 2.825,00 zł. Z kolei za miesiące od sierpnia 1977 r. do lutego 1978 r. brak jest informacji na temat miesięcznego wynagrodzenia ubezpieczonej, jak również na temat ilości przepracowanych przez nią godzin w ww. okresie czasu. W miesiącu październiku 1979 r. ubezpieczona została przeniesiona na stanowisko magazyniera i wówczas jej wynagrodzenie w okresie od października 1979 r. do września 1980 r. wynosiło 4.400,00 zł. W miesiącu styczniu 1981 r. wynagrodzenie to wyniosło 4.900,00 zł, w miesiącu marcu 1982 r. wyniosło 5.600,00 zł, w miesiącach od listopada 1982 r. do grudnia 1983 r. wyniosło 6.000,00 zł, natomiast w miesiącach od lutego do marca 1983 r. wyniosło 8.000,00 zł. W latach 1978-1983 ubezpieczona przebywała na zwolnieniach lekarskich i w tym czasie pobierała zasiłek chorobowy za okres niezdolności do pracy. Jednocześnie w trakcie trwania całego powyższego okresu zatrudnienia, ubezpieczona w okresie od dnia 15 grudnia 1983 r. do dnia 15 czerwca 1984 r. przebywała na urlopie bezpłatnym, a w okresach od dnia 19 kwietnia 1986 r. do dnia 18 kwietnia 1989 r. i od dnia 20 lutego 1990 r. do dnia 8 lipca 1990 r., przebywała na urlopiach wychowawczych. Płatnik składek w okresie do dnia 31 grudnia 1998 r. zgłaszał pracowników do ubezpieczeń społecznych w deklaracjach rozliczeniowych bezimiennych (zeznania odwołującej k. 23-24 a.s., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 15 kwietnia 2015 r. k. 15-16, tom I a.r., karty zasiłkowe k. 35, tom II a.r.).

W okresie od dnia 9 lipca 1990 r. do dnia 31 sierpnia 1996 r. ubezpieczona była zatrudniona w (...) Handlowym (...) na stanowisku sprzedawcy. Powyższy stosunek pracy został rozwiązany na mocy porozumienia stron. Następnie w okresie od dnia 1 września 1996 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. ubezpieczona świadczyła pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika umysłowego na rzecz Zakładu (...) z siedzibą w R.. Powyższy stosunek pracy uległ rozwiązaniu również na mocy porozumienia stron (świadectwo pracy z dnia 30 sierpnia 1996 r. k. 17-18, świadectwo pracy z dnia 31 grudnia 1998 r. k. 19-20, tom I a.r.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., decyzją z dnia 5 sierpnia 2015 r., znak: (...)(...) ustalił dla wnioskodawczyni G. R. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 r., powołując w podstawie prawnej ogólnie przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270). Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości

tej podstawy organ rentowy przyjął przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1977 r. do dnia 31 grudnia 1986 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 60,25%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego organ rentowy ustalił w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, wynoszącego 60,25% przez kwotę bazową, tj. 1.220,89 zł określoną w ustawie powołanej w części I decyzji. Do ustalenia wartości kapitału początkowego Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął okresy składkowe wynoszące 9 lat i 2 dni oraz okresy nieskładkowe w wysokości 6 lat. Kapitał początkowy ustalony na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 66.177,76 zł. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił okresu od dnia 15 grudnia 1983 r. do dnia 15 czerwca 1984 r., tj. okresu przebywania przez ubezpieczoną na urlopie bezpłatnym oraz okresu od dnia 1 września 1996 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. z uwagi na trwające czynności wyjaśniające (decyzja z dnia 5 sierpnia 2015 r., znak: (...)(...), k. 33-35, tom I a.r.).

W dniu 5 czerwca 2017 r. G. R. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przyznanie na jej rzecz prawa do emerytury. Decyzją z dnia 13 czerwca 2017 r., znak: (...), organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do emerytury od dnia 1 czerwca 2017 r., tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek. W treści ww. decyzji organ rentowy zaznaczył, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Podkreślił także, że emerytura stanowi równowartość kwoty, będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Ustalając wysokość świadczenia, organ rentowy uwzględnił kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 301.902,09 zł oraz średnie dalsze trwanie życia w wymiarze 240,60 miesięcy. Świadczenie zostało obliczone zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i wyniosło 1.254,79 zł (wniosek z dnia 5 czerwca 2017 r., k. 1-6, decyzja z dnia 13 czerwca 2017 r., znak: (...), k. 7-8, tom II a.r.).

Ubezpieczona kilkakrotnie zwracała się do organu rentowego o ponowne przeliczenie kapitału początkowego i emerytury. Do ostatniego wniosku z dnia 23 stycznia 2018 r. ubezpieczona załączyła m.in. umowy o pracę z dnia 18 sierpnia 1977 r., z dnia 1 września 1977 r. i z dnia 18 sierpnia 1978 r. zawierające informacje na temat stawek godzinowych i grup zaszerogowania, jak również karty zasiłkowe za lata 1978-1983. W oparciu o przedłożone przez ubezpieczoną dodatkowe dokumenty, dotyczące okresu jej zatrudnienia w latach 1977-1983, Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał w dniu 27 marca 2018 r. decyzję, znak: (...) (...), mocą której ponownie ustalił dla wnioskodawczyni G. R. kapitał początkowy, który na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 93.734,41 zł. W związku z ponownie ustalonym kapitałem początkowym, organ rentowy na mocy kolejnej decyzji z dnia 3 kwietnia 2018 r., znak: (...) przeliczył wysokość emerytury ubezpieczonej od dnia 1 lutego 2018 r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek. Po korekcie kapitału początkowego wysokość emerytury wyniosła 1.267,56 zł, a po waloryzacji od dnia 1 marca 2018 r. 1.305,33 zł (decyzja z dnia 27 marca 2018 r., znak: (...) (...), k. 89-91, tom I a.r., decyzja z dnia 3 kwietnia 2018 r., znak: (...) k. 29-31, tom II a.r.).

Następnie decyzją z dnia 25 maja 2018 r., znak: (...) (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił ubezpieczonej prawa do ponownego ustalenia na dzień 1 stycznia 1999 r. wartości kapitału początkowego. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że wszystkie przedłożone dokumenty zostały już zaliczone do wyliczenia kapitału początkowego decyzją z dnia 27 marca 2018 r. Organ rentowy nadmieniał przy tym, że przyjął do podstawy wymiaru kapitału początkowego w okresie od dnia 18 sierpnia 1977 r. do dnia 14 lutego 1979 r. kwoty wykazanych zasiłków oraz kwoty minimalnych wynagrodzeń za pracę, zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie bowiem z ww. przepisem, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia za pracę, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Wskazując na powyższe okoliczności, organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do ponownego przeliczenia kapitału początkowego. Następnie decyzją z dnia 29 maja 2018 r., znak: (...), organ rentowy odmówił także ubezpieczonej prawa do ponownego przeliczenia świadczenia emerytalnego

w oparciu o dokumenty załączone do wniosku z dnia 23 stycznia 2018 r. (decyzja z dnia 25 maja 2018 r., znak: (...) (...), k. 95, tom I a.r., decyzja z dnia 29 maja 2018 r., znak: (...) k. 41, tom II a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 25 maja 2018 r., znak: (...) (...), ubezpieczona G. R. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 6 lipca 2018 r. k. 1-2 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, w tym w aktach rentowych odwołującej. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie, w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Zeznania odwołującej G. R. (k. 23-24 a.s.), które potwierdziły w części dokumenty, zostały ocenione, jako wiarygodne i były podstawą dokonanych ustaleń. Sąd nie uwzględnił natomiast zeznań odwołującej w zakresie, w jakim opisała ona system wynagradzania obowiązujący w (...) w W. w okresach, co do których brak jest jakiegokolwiek dokumentacji płacowej, tj. w okresie od sierpnia 1977 r. do lutego 1978 r. Jakkolwiek zeznania w tej części należy uznać za wiarygodne, to jednak wskazać należy, że choćby ze względu na znaczny upływ czasu (42 lata), nie mogą one stanowić wystarczająco pewnego i jedyne źródła dla rekonstrukcji faktów o warunkach pracy i płacy oraz pozostałych istotnych okoliczności. W tym względzie odwołująca podała co prawda, że realizując obowiązki na stanowisku pakowacza, wypełniała 8-godzinny czas pracy, a jej stawka godzinowa wynosiła 13,00 zł plus dodatki. W tym zakresie zeznania odwołującej nie mogły jednak stanowić miarodajnego dowodu w sprawie, albowiem nie zostały potwierdzone tak rzeczowym, jak i osobowym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, wskazującym m.in. na liczbę godzin przepracowaną w ww. okresie czasu. Wysokości spornych składników wynagrodzenia nie odzwierciedlają przy tym dokumenty, załączone do akt sprawy, które mogłyby potwierdzić okoliczności wskazywane przez odwołującą, albowiem przedłożone przez ubezpieczoną karty zasiłkowe dotyczą wyłącznie okresu po dniu 1 lutego 1978 r. W sprawach o wysokość świadczenia wymaga się natomiast dowodów nie budzących wątpliwości oraz precyzyjnych - potwierdzających nie tylko fakt zatrudnienia, ale i pozostałe okoliczności związane ze świadczeniem pracy oraz wysokością uzyskiwanego wynagrodzenia. Z tego też względu, w tym zakresie zeznania odwołującej nie mogły zostać uwzględnione.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie G. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 25 maja 2018 r., znak: (...) (...) w części zasługiwało na uwzględnienie, zaś w pozostałym zakresie Sąd odwołanie oddalił.

Z uwagi na przedmiot sporu tytułem wstępu podkreślania wymaga, że G. R., jako osobie urodzonej po dniu 31 grudnia 1948 r., przysługuje prawo do emerytury w myśl art. 24 i następnych ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270), zwanej dalej ustawą emerytalną. Wymieniony przepis art. 24 wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego, co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zasady obliczania wysokości emerytury określonej w art. 24 zostały ustalone w art. 25 -26 ustawy emerytalnej. W myśl art. 26 emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 ustawy przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183 ustawy. Z kolei z art. 25 ust. 1 ustawy wynika, że podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24 ustawy, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w

art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

W świetle zacytowanych powyżej przepisów jednym z podstawowych elementów obliczenia wysokości przyznanej ubezpieczonej emerytury jest kapitał początkowy. Zgodnie z art. 173 ust. 1-3 ustawy emerytalnej ustala się go dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Jego wartość ustala się na dzień wejścia w życie ustawy. Z kolei w myśl art. 174 ust. 1 i 2 ww. ustawy, wyliczenia kapitału dokonuje się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12. Ustala się podstawę wymiaru w oparciu o zasady określone w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, to jest z okresu kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych przed dniem 1 stycznia 1999 r. (art. 15 ust. 1) bądź z okresu 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6). Ponadto, przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art. 6, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 5 oraz okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt. 1-3 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W realiach rozpoznawanej sprawy, sporny pozostawał okres od dnia 18 sierpnia 1977 r. do dnia 14 lutego 1979 r. w trakcie, którego odwołująca była zatrudniona w (...) z siedzibą w W.. W odniesieniu do powyższego okresu czasu, z uwagi na brak zachowania się jakiegokolwiek dokumentacji płacowej, organ rentowy przyjął minimalne wynagrodzenie za pracę na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Odwołująca domagała się natomiast przeliczenia kapitału początkowego z uwzględnieniem faktycznie otrzymywanych przez nią zarobków w latach 1977-1979 na podstawie załączonych kart zasiłkowych. W tym miejscu wskazać należy, że aby potwierdzić wysokość wynagrodzenia otrzymywanego w danym okresie zatrudnienia wymagane jest przedłożenie dokumentów wymienionych w § 21 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr: 237, poz. 1142). W odniesieniu do podstawy wymiaru składki ubezpieczeniowej w postaci wynagrodzenia z tytułu stosunku pracy, brak odpowiedniej dokumentacji płacowej i innych dokumentów, takich jak wpisy w ksiąŜeczce ubezpieczeniowej, przeważnie uniemoŜliwia prawidłowe ustalenie wysokości takiego wynagrodzenia za pomocą innych środków dowodowych. Jest to bowiem trudne z uwagi na szczególowość takich danych przy znacznej najczęściej odległości czasowej. Zaliczenie zaś nieudokumentowanych okresów składkowych do uprawnień oraz wzrostu świadczeń emerytalno-rentowych wymaga dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 1998r. II UKN 440/97). Jednocześnie w orzecznictwie podkreśla się, że w postępowaniu odwoławczym od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych nie ma ograniczeń, co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków i w myśl art. 473 k.p.c. wysokość wynagrodzenia może być dowodzona wszelkimi dostępnymi dowodami przewidzianym w Kodeksie postępowania cywilnego. Rzeczą sądu jest natomiast ocena wiarygodności przedstawionych w toku postępowania dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 lipca 1997r. II UKN 186/97, wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 marca 1997r. III AUa 105/97). Pomimo braku ograniczeń dowodowych w postępowaniu przed sądami ubezpieczeń społecznych nie można jednak zapominać, że wysokość zarobków stanowiących podstawę wyliczenia składki na ubezpieczenia społeczne nie może być ustalana w sposób hipotetyczny, przybliżony, oparty jedynie na domniemaniu czy uprawdopodobnieniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 czerwca 2007 r., III AUa 482/07 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 września 2013 r., II UK 315/12). Zadaniem Sądu w sprawach o wysokość emerytury, czy też kapitału początkowego jest więc dokładne ustalenie wysokości wynagrodzenia otrzymywanego przez ubezpieczonego w danym okresie zatrudnienia. Zarobki za poszczególne miesiące i wybrane lata kalendarzowe muszą być wykazane w sposób niebudzący wątpliwości, w ściśle określonej kwotowo wysokości.

Próby odnalezienia dokumentacji pracowniczej G. R. z okresu jej zatrudnienia w (...) z siedzibą w W. okazały się bezskuteczne. W toku postępowania odwołująca oświadczyła bowiem, że z powyższego okresu zatrudnienia nie zachowała się dokumentacja płacowa oraz pełna dokumentacja osobowo-pracownicza, zawierająca stosowne

informacje o warunkach zatrudnienia, w tym m.in. o wymiarze czasu pracy, ilości przepracowanych godzin oraz o obowiązującym w w/w zakładzie pracy systemie wynagradzania. W tym zakresie odwołująca przedłożyła wyłącznie świadectwo pracy oraz umowy o pracę, a także karty zasiłkowe dotyczące okresu od lutego 1978 r. do marca 1983 r. Karty te nie wskazują jednak na wynagrodzenie odwołującej pobierane przez nią w okresie od sierpnia 1977 r. do lutego 1978 r. W pozostałych dokumentach zgromadzonych w sprawie brak jest natomiast informacji o wymiarze czasu pracy odwołującej w ww. okresie czasu, jak również o systemie wynagradzania, czy też płacy zasadniczej i jej poszczególnych składnikach. Odwołująca składając zeznania na rozprawie w dniu 7 grudnia 2018 r., nie potrafiła jednoznacznie określić w jakim konkretnie wymiarze czasu pracy realizowała powyższe obowiązki na stanowisku pakowacza, wskazując jedynie, że był to wymiar czasu pracy, wynoszący, co najmniej 8 godzin dziennie, a także nie potrafiła wskazać, w jakiej wysokości otrzymywała miesięczne wynagrodzenie. Zdaniem Sądu Okręgowego takim drogowskazem nie może być także wskazywana przez odwołującą stawka godzinowa w wysokości 13,00 zł. Stawka ta nie musiała bowiem stanowić podstawy do wyliczenia wynagrodzenia za pracę. Zgodnie bowiem z obowiązującym w ww. placówce określonym systemem wynagradzania, wysokość wynagrodzenia w stosunku do każdego z pracowników mogła być ustalana według całkowicie odmiennych reguł. Odwołująca założyła przy tym jednakową wysokość wynagrodzenia w każdym miesiącu danego roku kalendarzowego. Tymczasem z uwagi na możliwość przyjęcia różnych systemów wynagradzania mogących obowiązywać w ww. zakładzie pracy, jak również odmiennych metod mogących służyć do wyliczania wynagrodzenia, wynagrodzenie to w każdym miesiącu mogło kształtować się w odmienny sposób. W tym zakresie ustalenie liczby przepracowanych przez odwołującą godzin było istotne, albowiem jej wynagrodzenie zasadnicze określone było stawką godzinową, a wysokość tego wynagrodzenia zależała niewątpliwie od liczby przepracowanych godzin. Z kolei w umowach o pracę oraz świadectwach pracy brak jest danych, które pozwoliłyby na ustalenie wysokości wynagrodzenia zasadniczego. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego została wskazana wprost w przedłożonych przez ubezpieczoną kartach zasiłkowych i dotyczy wyłącznie okresu od dnia 1 lutego 1978 r. do dnia 30 listopada 1978 r. (2.990,00 zł) oraz okresu od dnia 1 grudnia 1978 r. do dnia 20 stycznia 1979 r. (2.825,00 zł) (k. 24, tom II a.r.). Odnośnie zaś okresu od sierpnia 1977 r. do lutego 1978 r. powołane wyżej okoliczności, zdaniem Sądu Okręgowego skutecznie ograniczały możliwość ustalenia rzeczywistej wysokości pobieranego przez G. R. wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w (...) w W.. W tym miejscu należy jeszcze raz podkreślić, że w sprawie o wysokość świadczenia wymaga się dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych oraz precyzyjnych - potwierdzających nie tylko fakt zatrudnienia, ale i pozostałe okoliczności związane ze świadczeniem pracy i wysokością uzyskiwanego wynagrodzenia. Prymat nadany dokumentacji pracowniczej prowadzi do pewnej gradacji mocy dowodowej polegającej na tym, że dokumentacja ta stanowi podstawę weryfikacji pozostałych dowodów przedłożonych przez strony. Wiarygodność i moc wszystkich dowodów wymaga oceny wszechstronnej, pozwalającej na postawienie wniosków pewnych, precyzyjnych i kategorycznych. Wysokość świadczenia emerytalnego pozostaje funkcją uzyskiwanych niegdyś dochodów, dlatego do jego wyliczenia nieodzownym jest ustalenie rzeczywistych zarobków, jako decydujących o rozmiarze opłacanej składki na ubezpieczenie społeczne. Niedopuszczalnym w tym zakresie jest opieranie się jedynie na hipotezach, czy założeniach wynikających z przyjęcia średnich wartości, do czego faktycznie zmierzało stanowisko skarżącej. W świetle okoliczności niniejszej sprawy brak było zatem możliwości do ustalenia wysokości wynagrodzenia, uzyskiwanego przez odwołującą w okresie jej zatrudnienia, przypadającego w okresie od sierpnia 1977 r. do lutego 1978 r. w (...) w W., a tym samym do uwzględnienia tego okresu czasu przy wyliczaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego, a następnie emerytury, co było przedmiotem żądania w rozpoznawanej sprawie.

Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego i Sądów Apelacyjnych, podstawę wymiaru wysokości świadczenia nie stanowią jedynie przypuszczalne, nieprecyzyjnie określone wartości wynagrodzenia. W przypadku braku dokumentacji płacowej istnieje możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia ubezpieczonej w oparciu o dokumentację zastępczą znajdującą się w aktach osobowych, takich jak umowy o pracę, angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia, wówczas można uwzględniać tylko takie składniki, które są pewne, wypłacane były w danym okresie stale i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 4 października 2012r. IIIAUa 305/12). W orzecnictwie wskazuje się także na dopuszczalność uwzględnienia w postępowaniu o ustalenie wysokości świadczenia, jako dowodu pośredniego dokumentacji płacowej współpracowników wnioskodawcy w sytuacji, gdy wnioskodawca nie jest w stanie przedłożyć stosownych zaświadczeń o wynagrodzeniu, pod warunkiem,

że współpracownicy byli zatrudnieni na stanowisku tożsamym do stanowiska wnioskodawcy oraz w pokrywającym się okresie zatrudnienia w zakładzie pracy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006r. I UK 115/06). Taka okoliczność nie wystąpiła w niniejszej sprawie, albowiem odwołująca nie zawniosowała o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków, będących jej współpracownikami w spornym okresie czasu. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały ustalone pomiędzy pracodawcą i konkretnym pracownikiem. W przypadku wynagrodzenia zasadniczego lub innych obligatoryjnych składników wynagrodzenia, wynikających z obowiązujących przepisów, można przyjąć najniższe wynagrodzenie obowiązujące w czasie, którego dotyczy żądanie uwzględnienia tego okresu do przeliczenia podstawy emerytury bądź kapitału początkowego, co też uczynił organ rentowy na gruncie zaskarżonej decyzji z dnia 25 maja 2018 r., znak: (...) (...) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 5 lutego 2013 r., III AUa 838/12).

W opisanych powyżej okolicznościach, Sąd Okręgowy uznał zatem odwołanie G. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 25 maja 2018 r., znak: (...) (...) za zasadne w części i zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego G. R. przyjął kwoty miesięcznego wynagrodzenia w wysokości: 2.990,00 zł w okresie od 1 lutego 1978 r. do 30 listopada 1978 r. oraz 2.825,00 zł w okresie od dnia 1 grudnia 1978 r. do dnia 20 stycznia 1979 r., o czym orzekł w pkt. 1 sentencji wyroku. W pozostałym zaś zakresie odwołanie, jako niezasadne podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w pkt. 2 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)